

נב:

עין משפט
נר מצוה

א מיי פרק ז' מהלכות
פסח"מ הלכה א'
ב ג מיי שם הלכה ח'
ד מיי שם הלכה ג'
ה מיי פרק ה' מהלכות
מעשה"ק הלכה ז'

תורה אור השלם

- הַכֹּהֵן הַמְחֻטָּא אֵת
לִגְלוֹ בַּמָּקוֹם קֹדֶשׁ תֵּאָכֵל
בֶּרֶךְ אֱהֵל מוֹעֵד:
וַיִּקְרָא ו, יט
וַעֲשִׂיתָ עֲלֵיהֶּם בִּבְשָׁר יִהְיֶה
מִזֶּבֶחַ יִהְיֶה אֲלֵהֶּם וְדָם
יִשָּׁפַךְ עַל מִזְבֵּחַ יִהְיֶה
יָדֵי וְרַגְלֵי תֵאָכֵל:
דְּבָרִים יב, כו
וַיִּכְלֹךְ מִכֹּפֶר אֶת הַקֹּדֶשׁ וְאֵת
ל מוֹעֵד וְאֵת הַמִּזְבֵּחַ
וַיִּרְבֵּץ אֶת הַשְּׂעִירֵי הָזִי:
וַיִּקְרָא טז, כ

מוסף רש"י

[illegible]

שיטה מקובצת

[illegible]

ומשמע ליה מחטות שהשלמה חלו
 יי ד"ה משמעות דורשין. ור"ע למיל
 וכו' עשאו למטה במעשה בול

נב:

אוֹתָהּ שִׁנְתָּן דְּמָה לְמַעְלָה וְלֹא אוֹתָהּ שִׁנְתָּן דְּמָה לְמַטָּה. וְאִיכָּא הִיכִי פְּרִיךְ לְעִיל בְּרִישׁ צִית שְׁמַאי (דף נא.) אִימַר וּכְפֹר אַע"פ שֶׁלֹּא תָנִן לְמַעְלָה אֲלָא לְמַטָּה וְי"ל דְּהוּא דְרִישׁ אוֹתָהּ לְדַרְשָׁא אַחֲרִיתִי כְּדִרְשִׁי לְעִיל בְּצ"ק (דף יב.) אוֹתָהּ לְמַעְלָה וְלֹא אַחֲרֵת לְמַעְלָה אִ"נ הוּא מִפְּרָשׁ אוֹתָהּ אִלְלָנָה אִלְלָנָה וְלֹא לְמַטָּה אִלְלָנָה אִלְלָנָה וְלַעֲוֹלָה כִּיפֹר כֹּל שִׁיכָא כֹּל דְּהִסֵּי לָא [דְּשִׁמּוּלָא (לְעִיל ד' ט.) דִּינִין שְׁהֵיג דַּס לָא] לְמִזְנָה נִתְכַּפֵּר: מָה דְּרִישׁ הָאֲמֹרִים לְמַטָּה אִם נִתְנָן לְמַעְלָה לֹא כִיפֹר. פִּירֵשׁ בְּקוּנֵט' דְּנִתְכַּתֵּת הָעוֹף כְּתִיב הִיא שֹׂאֵל שִׁינָה דֵּה פִּסְלָהּ וְתִימָה הִיא [כִּי] צִבְּהֶמָּה נָמִי כְּתִיב הִיא וְיִמְנָה כְּמוֹ כֵּן שֹׂאֵל שִׁינָה דֵּה פִּסְלָהּ:

תֵּאמַר בְּנִיתִינִן לְמַעְלָה שְׁסוּפִין לְמַטָּה. תִּימָה [כ] מַעְלָת

הָעוֹף שְׁסוּפִין לְמַטָּה וְתָנִן לְקַמֵּן בְּפ' מַתְּחֵלֶת הָעוֹף (דף יא.) שְׁפֵלָה לְמַטָּה כְּמַעֲשֵׂה כּוֹלֵן פִּסְלָהּ וְתִימָה

הִיא גּוֹפֵה לֹא יִדְעִינָן מִנָּה לָן:

שאינו נשאר לא ימצה תרי תנאי ואלכב
 דר' ישמעאל^א אמר רמי בר חמא האי תנא סבר
 שירים מעבדי דתנאי^ב הכהן המחמא אותה
 אותה שניתן דמה למעלה ולא אותה שניתן
 דמה למטה אמרת וכי מאין באתה מכלל
 שנאמר^ג ודם זבחיך ישפך על מזבח וגו'
 למדנו הניתנין במתן ארבע שאם נתנן
 בכמתנה אחת כיפר יכול אף הניתנין למעלה
 לשנתנן למטה כיפר ודין הוא נאמרו דמים
 למעלה ונאמרו דמים למטן מה דמים
 האמורים למטן שנתנן למעלן לא כיפר אף
 דמים האמורים למעלן^ד אם נתנן^ה למטה לא
 כיפר^ו לא אם אמרת^ז בתחתונים שניתנין
 בניתנה למעלה שאין סופן למעלן לא כיפר

שִׁישׁ^א מֶהָן קָרַב לַמִּטָּה דְּמִים (שִׁירִים)
בַּחֲחוּץ וְאִם נִתְּנָן בַּתְּחִלָּה בַּחוּץ לֹא כִיפֵר לֹא
מִזְבַּח הַפְּנִימִי מִמֶּרְקָן תֹּאמְרוּ^ב בַּעֲלִוּוֹנִים שֶׁהָיָה
מִטָּה כְּשִׁירִים ת"ל אוֹתָהּ אוֹתָהּ שְׁנֵיתָן דְּמִים^ג
מֵאֵי שְׁאֵין מִזְבַּח הַפְּנִימִי מִמֶּרְקָן לֹא אֵלֹ^ד
וְ^ה מֶהָן שִׁירִים הַפְּנִימִיִּם שְׂסוּפֵן חֹבֶה בַּחוּץ
תִּנְיֵן לְמַעַלָּה שְׁאֵין סוּפֵן חֹבֶה לַמִּטָּה וְעִשְׂאֵן
רֹא אֵלֹא אֵין מִזְבַּח הַפְּנִימִי מִמֶּרְקָן בְּלִבְדֹּא אֵלֹא
אִם כִּיפֵר כֻּלָּה וְאִם לֹא כִיפֵר לֹא כֻּלָּה דְּכַרִּי
וְ^ו מֶהָ לֹא נֹאמַר אִם כֻּלָּה כִּיפֵר אִם לֹא כֻּלָּה לֹא
תִּתְּנוּת לֹא עֲשֵׂה וְלֹא כְּלוּם^ז מֵאֵי בִינִייהוּ רַבִּי
מִשְׁמַעְמֵלֹת דּוֹרְשֵׁין וְהָיָה בִּינִייהוּ וְחַד אֹמַר
סְתִיתִים דִּר' יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוִי הוּא דִּיאֹמַר שִׁירִים
דְּכַרִּי הָאֹמַר שִׁירִים מַעֲכָבִי מְבִיא פֶּר אֶחָד
חֲנִין לִית לִיהָ הֵא סְבֵרָא וְהָאֹמַר ר' יוֹחָנָן^ח תֵּנָא
זֶה מַעֲכָבִין אֵלֹא כְּכַרִּי הָאֹמַר וְלֹא לִהְיֵי
וְ^ט לִהְיֵי תֵּנָא: **מִתְנִי'** חֲטָאוֹת הַצְּבוֹר וְהִיחִיד
אִשֵּׁי חֲדָשִׁים וְשֶׁל מוֹעֲדוֹת שְׁחִיטָתָן בְּצִפּוֹן
מִן מַעֲוֵן אַרְבַּע מִתְּנוֹת עַל אַרְבַּע קֶרְנוֹת כִּיצַד

אחת עבודותיהן העליונות ואין טעוין שמי עבודות ^ה אצל צדיק
מנצי קאמרי ומצי צדיק: ^ה מפני מה לא נאמר. מפני מה לא
המהמנות שמעבדות קאמרי אלא מר משמע ליה הכי ומר משמע
במהמנות תלוייה השלמה ^ה ושירי לא מעבדי ור' יהודה נ
משמעין מפני מה מנתויה מעבדות דליכא למימר כבדרת מלת
הכל ^ה כנה שבתה הוא דליכר ואם לא כללה כל מה שצענין את
שאינ אמורין צענין זה דגבי פה כהן משיח הוא דליכר
ממנות מהכא משום דלמר כי כתיב חוקה דצדיק הנעשין
עקיבא לא מעבדי וה"ק אם כיפר מה שאמור צענין ללה
רבי יהודה למימר ^ה כלה כל צורכי עבודותיו ואף הנמלדין לו
ואפילו במתן ^ה יסוד משמע: ^ה לרבי אמר שירייס מעבד
^ה צדיק כל שיהי לו שירייס דע"ג דלמר' ^ה גמר ממנות מצביעות
ונשפך הדם יציא פה אחר ויתחיל בצומצ ואין צריך להחליע עבדי
אמר' ^ה אם גמר ממנות מוצא הפנימי ונשפך הדם יציא אחר
שיעשו שירייס וישפסם בחוק אלמא לרבי יהושע בן לוי איכא למאן
דלמר שירייס מעבדין: ^ה והא אמר רבי יוחנן. צדיק השוחט
שירייס שהקריבו ^ה בחוק חייב ואמר רבי יוחנן עלה מנא ר
אמר' ^ה אלא מפני משני ^ה עלה דרבי יוחנן כי מוקמן לו
אחרים קאי ולא אחני תנאי דלעיל קאי ארבי יהודה ו
אמר' ^ה איכא צדיק ואל דקאמר רבי יהושע בן לוי ילדיה
שהרי למדנו בצנין אב לכל חטאות: ^ה ארבע מ
שחיטתן כלפון. שהרי למדנו בצנין אב לכל חטאות: ^ה ארבע מ

ורצי יהודה נמי [כו'] עד לשירים [כדלפתא]
 דאמר כי כתיב חוקה כו': תוד"ה תאמר
 חטאת צהמה וכיון דגלי גלי (סנהדר"פ):

איזהו מקומן פרק חמישי זבחים

וּשְׂאִינוּ נֶאֱמָר. כְּלוּמַר אִם יֵלֵךְ כָּל הַדָּם בְּהוֹאֵה אֵין לַרִּיךְ מִיָּדוֹ: הֵאָּה
 מֵהֵנָּה סֵבֶר שִׁירִים מַעֲבִינִן בְּרִסְקִין: הַמַּחֲטָא אֹתוֹהֶּם יֵי: הַדּוּקָה אֵת
 הַדְּמָה וּבִכְלָהָ דְּזֹאת מִתּוֹרַת הַמַּחֲטָא כְּדִי: אֹתוֹהֶם מִיַּעֲוֹטָהּ הִיא אִם מַחֲטָא יֵי
 אֵת דְּמָה כִּלְכֵּלָתוֹ שְׂכַתְמִי לָךְ בָּהִי: קְרוּתָה דִּהֲרִינוּ לְמַעַלְמָהּ
 דְּהוּאִי מִיָּטוּי וְנֶאֱכֵלָתָהּ אִי לֹא לֵא: וְהִי
 מֵאֵין בָּאָה. לְהַכְשִׁיר שְׂמֻקָּתָה לְהַבִּיא
 מִקְרָא לְפָסוּל: יִשְׁפָּד. שְׂפִיכָה יֵי
 אֵת וְנֶאֱמָר וְהַבְּשָׂר תֵּאֱכֹל: נֶאֱמָרוּ
 דְּמִים לְמַטָּה. מִחוּט הַסִּיקְרָא בְּחַטָּאת
 הַעֲוִין וְהוּא מִדֵּם הַמַּחֲטָא (וְיִקְרָא יֵי)
 וְדִרְשׁוּ לֵיהּ לְקַמֵּן (דָּף סד: ז) אֵת קִיד
 הַמַּחֲטָא: וְנֶאֱמָר דְּמִים לְמַעַל.
 הַתְּרִי תִנְאִי וְאַלִּיבָא
 כִּרְר חֲמָא הֵאָּה תִנְא סֵבֶר
 הַכְּהֵן הַמַּחֲטָא אֹתוֹהֶם
 יֵלֵךְ וְלֹא אֹתוֹהֶם שְׁנִיתִן
 מֵאֵין בָּאתָה מִכְּלָל
 יִשְׁפָּד עַל מִזְבֵּחַ גִּוְרִי

בַּחֲסֻדָּה בְּהִמָּה: מִה דְּמִים הָאֻמּוֹרִיִּם
לַמֶּטֶה שֶׁנֶּחֱסֵן לַמַּעֲלָה לֹא כִיפֵר.
דְּהֵא כְּתִיב בְּהִזְאֵמו חֲסֻדָּה הִיא שֶׁאִם
שִׁינָה זֶה פֶּסֶל דְּהִי אֲמִירִין לִקְמֵן
(דף סו.) עֲשֵׂהָ לַמַּעֲלָה כְּמַעֲשֵׂה כּוֹלֵי
פֶּסֶל: שֶׁן סוֹפֵן לִמְטֵה. שִׁירִים ^[א]
וַיִּתֵּן לִיסוּד: שְׁסוֹפֵן לַחוּץ. שִׁפִּיכָה
שִׁירֵיהֶם: וְאִם עֲשֵׂאן בְּחִילָה בְּחוּץ
לֹא כִפֵּר. דְּעִיכּוּבָא כְּתִיב בְּזוֹ
כְּדַרְבֵּינָא ^[א] ^[ב] מוֹעֵשֶׂה כֹּאשֶׁר עֲשֵׂה: שֵׁאִין
מוֹצֵה הַפְּנִימִי מִמָּרְקֵן. שֵׁאִין שֶׁס גִּמְר
מִתֵּן דְּמִים שְׁעוֹדֵן לְרִיבִין עֲבוּדָה
אֲחֵת ^[א] הֵילֶכֶךְ חֲמִירִי וְלִקְמֵן מִפְּרֵשׁ וְאִזְלִי
מֵאִי הִיא: אֲחֵמֶר בְּנִיתִין לַמַּעֲלָה ^[א]
קִקְרָטֹס שְׁמִמְרָקוֹס אוֹסוֹ. שְׁהוּא גִמְר
מִתֵּן דְּמִיִּים לַעֲכֹב דְּהֵא כְּוֹלֵי עֲלָמָא
שִׁירִים הָאֻמּוֹרִיִּים לֹא מַעֲבִדִּי הֵילֶכֶךְ
לֹא חֲמִירִי וְיִשְׁכֵּר לַמֶּטֶה לְהִי
אִיִּטְרִיךְ אוֹתָהּ: מֵאִי שֶׁן אִין מוֹצֵה
הַפְּנִימִי מִמָּרְק אוֹסוֹ ^[א] [לֹא].

לֹא־יִשְׂרָאֵל בִּינְיָהוּ רַבִּי
בֵּא בִּינְיָהוּ וְחָד אֲמַר
יֵשׁ הוּא דֹאמֵר שִׁירִיִּם
עֹקֵבְכֵן מְבִיא פֶר אֶחָד
הָאֲמַר ר' יוֹחָנָן ^(א) תֵּנָא
הָאֲמַר וְלֹאֵו לְהִנִּי
מִשְׁאוֹת הַצְּבוֹר וְהִיחִיד
עֲבֹדוֹת שְׁחִימָתָן בַּצֶּפֶן
לְאַרְבַּע קֶרְנוֹת כִּי־צֹד
לֹא קֶאֱמַר לְעֵינֵינוּ: ה"ג ס"ד וְכֹל מִכֶּפֶר וּגו'. וּלְקַמִּיָּה מִפְרַשׁ
שֵׁנו כְּסֹדֵר מִכְתָּבוֹ: מִשְׁמַעוֹת דּוֹרְשֵׁי כו'. וְתַרְוִיהוּ לְלֵמַד ^(ב) עַל
הַ כִּי רַבִּי עֲקִיבָא מִשְׁמַע לִיה מְדֻסָּפָא לִישָׁא מִדְּרִישׁ ^(ג) בְּפֶרֶה
שִׁירִים לֹא מִעֲבָדִי אֵיִת לִיה וְה"ק מ"ט מִדְּרַשְׁיָה הַכִּי דִּהֲשַׁתָּ לֹא
אֶחָת קֶאֱמַר דּוּמִיָּא דַּחְטוֹת הַחֲלִיטוֹת אֲלֵא דְרוֹשׁ הַכִּי אִם כֹּלָּה
וְלִמְדוּ שֶׁאִם חִסְרָא אֶחָת מִן הַמִּתְנוֹת לֹא עָשָׂה כְּלוֹם וְשִׁירִים לֹא
פֶר יוֹם הַכִּפּוּרִים לְשִׁירִים ^(ד) וְלִרְבִּי יְהוּדָה אֲזִילְטֶרְיָן לְמִילָף עֵיבּוֹב
דִּי לָבָן לְפָנֵי וּלְפָנֵים הוּא דְכַתִּיב: שִׁירִים מִעֲבָדִי אֵיִבָּא צִינִיָּהוּ.
בְּכַתִּיב חוֹקָה לְעִיבּוֹבָא אֲבָל שִׁירִים שְׁאִינָה אֲמֹר צִעֲנִין לֹא מִעֲבָדִי
יָקוֹם אַחֵר כִּיפֵר וְאִם לֹא כֹלָּה לֹא כִיפֵר שֶׁאִם חִסְרָא אֶחָת מִכֹּל הַמִּתְנוֹת
וְגו'. אִם גַּמֵּר מִתְנוֹת כּוֹלֵן וְנִשְׁפָּךְ הֵדֵם מִבֵּיא פֶר אַחֵר וּמִתְחִיל
וְנִשְׁפָּךְ הֵדֵם מִבֵּיא פֶר אַחֵר וְיִתְחִיל בְּפֶרֶת גַּמֵּר מִתְנוֹת שַׁעַל בְּפֶרֶת
שֶׁהֲשִׁילִם שְׂכוּלֵן כְּפֶרֶה בְּפָנֵי עֲמָן לְדַבְּרִי הָאֲמֹר שִׁירִים מִעֲבָדִין
יָפּוֹךְ עַל יָסוֹד הַחֲלִיטוֹן דֹּאֵם כֵּן לֹאֵו הֵינּוּ שִׁירִים אֲלֵא בְּצוּמָה ^(ה) יִתְחִיל
לְאֲמַר שִׁירִים מִעֲבָדִין: אֲמַר ר' יוֹחָנָן מִי יֵשֵׁת לִיה הָךְ סִבְרָא דֹאֲכִיָּא
נָתַן ^(ו) דִּקְרַת רַבִּי נַחֲמִיָּה כְּדַבְּרִי הָאֲמֹר כו'. דִּקְרַתִּי רַבִּי נַחֲמִיָּה
נַחֲמִיָּה לְמִילְתֵּיהִי כְּדַבְּרִי הָאֲמֹר שִׁירִים מִעֲבָדִין אֲלֵמָּה לְרַבִּי יוֹחָנָן נִמִּי
כִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נָוִי מִצְעִית לְשׁוּבִי אֲדַרְבִּי יוֹחָנָן לְדַבְּרִי הָאֲמֹר דִּקְאֲמַר
עֲקִיבָא הֵבֵא נִמִּי אִיכָא לְמִימַר דְּרַבִּי יוֹחָנָן הוּא דֹאֲמַר שִׁירִים
מִמַּר לֹאֵו אֲהֵנִי תִנְחָא קִיא: בְּרַתְנָא ^(ז) אֲלוֹ הֵן חֲטָאוֹת לְצִיבּוֹר. שֶׁאִנּוּ
שֵׁנו ^(ח) לְשִׁילֵי מַלְאָכֵי: ^(ט) שְׁעִירֵי רֵאשִׁי הָדָשִׁים וְעַל מוֹעֲדוֹם. שֶׁהֵן עַל מִזְבֵּחַ הַחֲלִיטוֹן:
ס"ה כו'. כִּלְיָפִין מִקְרָנוֹת קֶרְנוֹת בְּפֶרֶק בֵּית שְׁמַאי ^(י) (לְעַל א"ת):
עֵלָּה

מסורת הש"ס

(א) ת"כ צו פרש' ד ה"ג.
(ב) לעיל לז: מנחות מד:
(ג) ירוש' יומא פ"ה ה"ו.
(ד) יומא ס: ונעיל מ. ת"כ אחרי
פרש' ד ה"א, ירוש' שס:
(ה) לעיל לח. לט. סנהדרין כ:
(ו) יומא ס: [ר"ה כ: מ"ק ז:
יבמות צז: נויר מג. ב"מ כז.
סנהדרין עה. שביעות יט.
(ז) מנחות טז: [א. יומא
ס: געיל מ"ה קמן ק"ה. מנחות
טז: (ט) לעיל לט. יומא ס.

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה משמעות דורשין וכו' פר ויה"כ לשיריים הס"ד ואח"כ מ"ה שיריים מעכבי וכו' מכל המתנות כו' ולר' יהודה אלקטריך למילף וכו' לפני ולפנים הוא דכתיב ואפי' במתן יסוד משמע: (3) (3) ד"ה לדברי האומר וכו' ומתחיל במדבחה כדי שיהי לו שיריים:

גליון הש"ס

[גמ' אמר רמי בר חמא האי
תנא סבר שירים מעבבי. עי'
לעיל דף מז ע"ב בתוס' ד"ה הא
כמ"ד וכו']:

שינויי נוסחאות

[illegible]

למעלה (ש"מ): לו' ל'ל' היא (ש"מ). ואפשר להגיד ולא סבירא כאן ההיא דשמואל (בה"ז וע"ש). ועי' ח"ג, "גדל" שיצא במקום שייכא:
 [לח] דם לאורי מזבח נתכפרו בעלים (ע"פ כ"א וב'): [של] בחטאת בהמה נמי כתיב בשעיר נשיא היא ונימא כל"ל (ש"מ): מ' תימה ולילה
 מעולת העוף שסופה כו' כל"ל (ש"מ):